

Forord

Temaet for NyS 58 er *Dansk under påvirkning*. Denne titel dækker over et redaktionelt ønske om at forsøge at afdække forskellige former for kontaktpåvirkning som dansk har været eller er udsat for fra andre sprog, og at illustrere de forskellige teoretiske og metodiske tilgange man kan anvende i kontaktingvistiske undersøgelser. Dette sker gennem fire artikler der belyser hvordan dansk tale- og skriftsprog er blevet påvirket – og stadig påvirkes – leksikalsk, morfologisk, ortografisk og fonologisk i kontakten med andre sprog. To af artiklerne tager udgangspunkt i dansk som det tales uden for Danmarks grænser, mens to andre artikler behandler den fremmedsproglige påvirkning af dansk inden for landets grænser.

De tre første artikler omhandler alle forskellige former for leksikalsk og grammatisk påvirkning af dansk. Margrethe Heidemann Andersen undersøger i artiklen *Engelske lån i dansk: Nice to have eller need to have?* mængden af engelske lån i danske ugeblade og i realityserien *Ex on the Beach*. Undersøgelsen viser at antallet af engelske lån er relativt beskedent, og der argumenteres for at forskellige faktorer kan få engelskpåvirkningen til at virke større end den reelt er, fx de engelske låns manglende tilpasning til dansk ortografi og fonologi. Derudover peges der på at de forholdsvis mange engelske lån i bestemte genrer, fx reklamer og annoncer, har betydning for den almindelige sprogbrugers opfattelse af hvor kraftig engelskpåvirkningen er.

Anna Sofie Hartling undersøger i artiklen *Dansk under påvirkning af spansk: Sporene af det spanske se i argentinadansk* brugen af det reflektive pronomen *sig* i argentinadansk, dvs. dansk som det er talt af efterkommere af udvandrere til Argentina. Forfatteren viser hvordan en række *sig*-konstruktioner der ikke findes i 'danmarksdansk', har grammatiske ligheder med tilsvarende konstruktionstyper i argentinaspansk. Studiet baserer sig dels på en korpusanalyse, dels på en eliciteringstest. Datamaterialet udviser stor inter- og intrataler variation, og på den bag-

grund diskuterer Hartling om argentinadansk kan betragtes som en homogen varietet af dansk, eller om variationen er tilfældig.

I Jan Heegård Petersen, Karoline Kühl og Gert Foget Hansens artikel *Kodeskift i de udvandrerlandske varieteter i Nordamerika og Argentina: Inventar, frekvens, funktion* analyseres den leksikalske påvirkning af dansk sådan som det taltes og tales af danske indvandrere og deres efterkommere i Argentina, USA og Canada. Data stammer fra det 1.3 mio. ord store Corpus of American Danish (CoAmDa), og undersøgelsen viser klart signifikante forskelle mellem de tre datasæt: De amerikanske data indeholder en signifikant højere frekvens af ikke-danske ord og viser kodeskift fra alle ordklasser, mens de argentinske data indeholder færrest ikke-danske ord, og primært i form af substantiver og diskursord fra spansk. De canadiske data falder indimellem. Forfatterne argumenterer for at den forskelligartede påvirkning af dansk som udvandrersprog skyldes de forskellige sociale forhold som dansk har eksisteret under i de undersøgte sprogsamfund.

I artiklen *"Hvad betyder wallah?": Sociolingvistisk forandring, sprog-i-brug og arabisk i dansk* anlægger Martha Sif Karrebæk en sproglig-antropologisk tilgang. Gennem optagelser og feltobservationer undersøger hun hvordan en gruppe børn fra forskellige sociale, etniske og sproglige baggrunde fra 0. til 4. klasse bruger og knytter betydninger til ord de associerer med en form for 'ikke-dansk', nemlig 'arabisk'. Artiklen fokuserer på brugen og opfattelsen af det oprindelige arabiske ord *wallah*'s betydning, og den viser bl.a. at *wallah* har en brug og betydning der ikke findes i arabisk, men kun på dansk grund. Artiklen argumenterer for at betydningen af *wallah* er knyttet til særlige sociale og identitetsmæssige forhold som påvirkes af sprogideologier. Artiklen viser således hvordan en sprogforandring, dvs. brugen af nye låneord, kan komme til udtryk i hverdagslivet.

Efter de fire bud på hvordan påvirkningen af dansk kan tage sig ud, fortsætter NyS sin anmeldelsesserie af storværket *Dansk sproghistorie*. Denne gang er det Steffen Höder der anmelder den grammatisk centrale fremstilling af det danske sprogs historie som det fremtræder i bind 3: *Bøjning og bygning*.

Redaktionen ønsker læseren god læselyst.